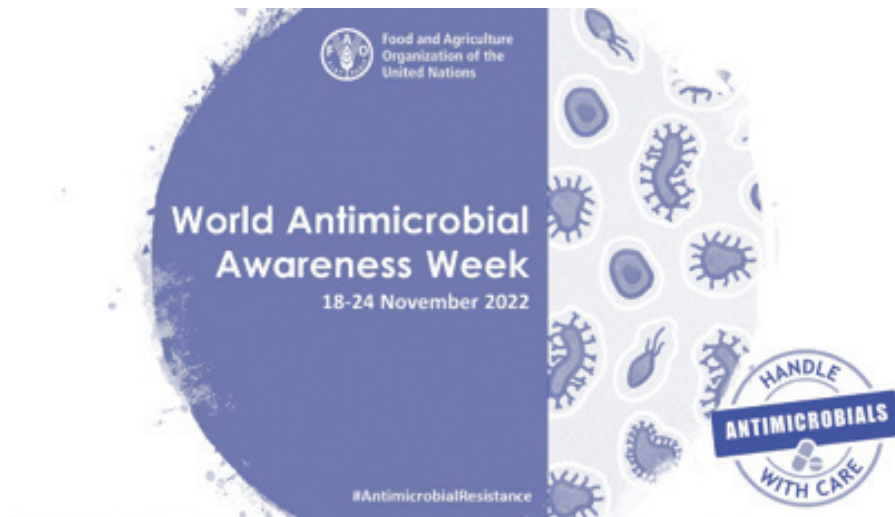

เรื่องจากปก

พศ.ดร.กัญญา นิชิตดา เกียรติยิ่งวิบูลย์
ศูนย์วิชาการเฝ้าระวังและพัฒนาระบบยา (กพย.)

สัปดาห์รู้รักษ์ ตระหนักใช้ยาต้านจุลชีพ พ.ศ.2565

WAAW 2022: Theme and Slogan

World Antimicrobial Awareness Week (WAAW) ซึ่งในไทยใช้ชื่อว่า สัปดาห์รู้รักษ์ตระหนักใช้ยาต้านจุลชีพ เป็นกิจกรรมระดับโลก ช่วงเวลา 18-24 พฤศจิกายน ของทุกปี ปัจจุบัน ประสานงานโดย 4 องค์กรหลัก ได้แก่ องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, WHO) องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization) องค์การโลกด้านสุขภาพสัตว์ (World Organization for Animal Health, WOAH) และองค์การสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Program, UNEP) เป้าหมายของการจัดกิจกรรมนี้เพื่อสร้างความตระหนักถึงปัญหาเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพ ว่ามีผลกระทบต่อคน สัตว์ พืช และสิ่งแวดล้อม

เชื้อดื้อยาต้านจุลชีพเป็นภัยคุกคามอย่างยิ่งต่อโลกนี้ มันมีผลกระทบต่อพวกเราทั้งหมด ทั้งต่อคน สัตว์ พืช และสิ่งแวดล้อมโดยรวม การแก้ปัญหาจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน อย่างน้อยที่สุด ก็เพื่อให้ยังคงประสิทธิภาพของยาต้านจุลชีพที่มีอยู่ ไม่ให้ลดถอยไปกว่านี้ การต่อสู้กับเรื่องเชื้อดื้อยา เป็นการทำงานทั่วโลก ไม่แยกส่วน โดยใช้หลักสุขภาพหนึ่งเดียว (one health) สำหรับปีนี้ ธีมงาน คือ Preventing Antimicrobial Resistance Together แต่สโลแกนยังคงใช้คำเดิมคือ ‘Antimicrobials: Handle with Care’ เนื่องจากยาต้านจุลชีพนั้นเปรียบเหมือนของเปราะบาง ที่ถูกทำลายได้ง่าย ทำให้ ยามีประสิทธิภาพลดลง เพราะเชื้อจุลินทรีย์นั้นปรับตัวกลายเป็นพันธุ์และกลับมาต่อต้านต่อยาต้านจุลชีพ ได้ง่ายขึ้น ยิ่งถ้ามีการใช้ยาอย่างไม่เหมาะสม จะยิ่งเพิ่มอัตราการดื้อยาให้เร็วขึ้น ทำให้ยาไร้ค่า เปรียบ เหมือนสิ่งของที่แตกหัก จึงต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษในการใช้งาน

การจะทำงานนี้ให้ได้ผล ทุกภาคส่วนต้องร่วมแรงร่วมใจในการสนับสนุนให้เกิดการใช้ยาต้าน จุลชีพอย่างเหมาะสม การสร้างความเข้มแข็งของการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในสถานพยาบาล ของฟาร์มและสถานที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมอาหาร การส่งเสริมการเข้าถึงวัคซีน การเข้าถึงน้ำสะอาด ระบบสุขอนามัยที่ดี ปฏิบัติการที่ดีในการผลิตด้านอาหารและการเกษตร รวมถึงการจัดการขยะและ น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ทั้งหมดเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการลดการเกิด และการแพร่ของเชื้อดื้อยา

แนวคิดงานรณรงค์ของโลกนี้เริ่มจากยุโรปในปี พ.ศ 2551 มีการประกาศให้วันที่ 18 พฤศจิกายน เป็นวัน Antibiotic Awareness Day (วันรณรงค์ตระหนักใช้ยาปฏิชีวนะ) เป็นครั้งแรก และมีกิจกรรม รณรงค์ต่อเนื่องมาทุกปี จนกระทั่งองค์การอนามัยโลกมาขยายให้เป็น สัปดาห์รณรงค์ตระหนักใช้ยาปฏิชีวนะ ในปี พ.ศ. 2558 ขณะนั้นยังใช้ World Antibiotic Awareness Week 2015 และใช้ต่อเนื่องเรื่อยมา กระทั่งปี 2563 มีการเปลี่ยนเป็น World Antimicrobial Awareness Week 2020 คือหมายถึงการ ดื้อยาต้านจุลชีพทุกประเภท

Antibiotics
Antivirals
Antifungals
Antiparasitics

การเคลื่อนไหว เรื่อง WAAW2022 ทั่วโลก

องค์การอนามัยโลก สำนักงานใหญ่ ได้ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประมวลกิจกรรมใน www กลาง¹ ประกอบด้วยจัดแถลงข่าว ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมการล่วงหน้า รวมทั้ง จัดทำคู่มือการรณรงค์ คำแนะนำการจัดกิจกรรมต่างๆ รวมถึงเอกสารที่เกี่ยวข้อง ให้นำไปใช้ได้ นอกจากนี้ยังมี การจัดตั้งศูนย์บันทึกกิจกรรมที่มีการจัดทั่วโลกไว้ในแผนที่กลางด้วย ทำให้ได้เห็นภาพทั้งหมด

โปรแกรมสิ่งแวดล้อมของสหประชาชาติ (UNEP) ได้ออกรายการกิจกรรมต่อเนื่อง² เช่น วิดีทัศน์สะท้อนปัญหาและข้อเสนอแนะในการทำงานร่วมระหว่าง 4 องค์กรหลัก Quadripartite³

ในส่วนของ Regional Office ทั่วโลก ก็มีการจัดงาน หรือประสานงานต่างๆ เช่น กิจกรรมของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEARO)⁴ ได้แก่ การแถลงข่าวของผู้อำนวยการ SEARO (WHO South East Asia Regional Office) โดย ระบุว่า ตั้งแต่พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา SEARO กำหนดให้เรื่องการป้องกันและจัดการเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพเป็นหนึ่งในแปด Flagship Priorities ที่จะต้องดำเนินการ ประเทศสมาชิกทั้งหมดมีการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติ มีการจัดตั้ง Multisectoral working group or coordinating committee ที่สอดคล้องกับ Global Action Plan ที่มีการรับรองในสมัชชาอนามัยโลก เมื่อปี พ.ศ. 2558

เชื้อดื้อยาต้านจุลชีพกับมะเร็ง โดยองค์กรชื่อ Union for International Cancer Control (UICC)⁵ จัดทำวีดิทัศน์ สะท้อนปัญหาการจัดการดูแลรักษาโรคมะเร็ง⁶ หากมีเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพจะกระทบการรักษาโรคมะเร็งอยู่หลายประการ สาเหตุการตายของมะเร็งเกี่ยวข้องกับการติดเชื้อ ซึ่งต้องใช้ยาปฏิชีวนะ หากเกิดการดื้อยา ก็มีความเสี่ยงที่การรักษาการติดเชื้อจะไม่ได้ผล โรคติดเชื้อที่เป็นสาเหตุการเสียชีวิต คือโรคปอดบวม และติดเชื้อในกระแสโลหิต

¹ <https://www.who.int/campaigns/world-antimicrobial-awareness-week/2022>

² <https://www.unep.org/events/unep-event/world-antimicrobial-awareness-week-2022>

³ https://youtu.be/i8cB6YK_6So

⁴ <https://www.who.int/southeastasia/news/detail/18-11-2022-prvent-antimicrobial-resistance-together>

⁵ <https://www.uicc.org/news/what-can-be-done-about-drug-resistance>

⁶ <https://youtu.be/IU-5boyfCVw>

การเคลื่อนไหว เรื่อง WAAW2022 ของไทย^{7,8}

การรณรงค์ของไทยเริ่มครั้งแรกในปีพ.ศ. 2556 ซึ่งปีปัจจุบันเป็นปีที่ 9 แล้วที่ กพย.ทำงานมาอย่างต่อเนื่อง ร่วมกับภาคี มากกว่า 27 แห่งทั่วประเทศ

ในปีพ.ศ. 2565 นี้ การจัดงานสัปดาห์รณรงค์ตระหนักใช้ยาต้านแบคทีเรีย โดยศูนย์วิชาการเฝ้าระวังและพัฒนาระบบยา ร่วมกับภาคีหลายภาคส่วน รวมมากกว่า 27 องค์กร ที่สำคัญ เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข องค์การอนามัยโลก มีเป้าหมายเพื่อขยายการรับรู้และการตื่นตัวของประชาชนทั่วไปต่อเรื่องปัญหาเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพ และการใช้ยาต้านแบคทีเรีย/ปฏิชีวนะอย่างถูกต้อง โดยปีนี้มุ่งเน้นเรื่องหวัดเจ็บคอ งานรณรงค์นี้เป็นส่วนหนึ่งที่สนับสนุนแผนยุทธศาสตร์การจัดการการดื้อยาต้านจุลชีพประเทศไทย พ.ศ. 2560-2564 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มความรู้ของประชาชน ต่อเรื่องเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพและการใช้ยาต้านจุลชีพที่สมเหตุผล

การจัดกิจกรรมเน้นแบบออนไลน์ และจัดต่อเนื่องตลอดปี 2565-2566 เพื่อเชื่อมต่อการจัดในปีต่อไป ที่คาดว่าจะจัดช่วงปลายเดือนตุลาคมต่อต้นเดือนพฤศจิกายน ที่เชียงใหม่ ร่วมกับการจัดงาน ISIU 2023

⁷ <https://www.facebook.com/thai.antibiotic.awareness/>

⁸ <https://atb-aware.thaidrugwatch.org/>

ตัวอย่างกิจกรรม

16 พ.ย. 65 Change Talk Antimicrobials: Handle with Care โดย ผศ.นพ.พิสนธิ์ จงตระกูล คณะทำงานสร้างความเข้มแข็งแก่ประชาชนด้านการใช้อย่างสมเหตุผล (สยส.) และ ภก.สมพงษ์ อภิรมย์รักษ์ สมาคมเภสัชกรรมชุมชนแห่งประเทศไทย (สภช.)

18 พ.ย. 65 TALK webinar Antibiotic smart use: amoxicillin clavulanate ใช้อย่างไรให้เหมาะสม Antimicrobials: Handle with Care สภช. และ สยส.

18 พ.ย. 65 กพย มี infographic เรื่อง WAAW2022 กพย และ ภาคิ ร่วมจัดงาน เปลี่ยนโปรไฟล์ หรือโพสต์บน social media เป็น waaw 2022 ใน facebook, IG, twitter

19 พ.ย. 65 สหพันธ์นิสิตนักศึกษาเภสัชศาสตร์แห่งประเทศไทย (สนภท.) จัดกิจกรรม online, เกมส์ This or That และเผยแพร่สื่อให้ความรู้การใช้ยาปฏิชีวนะ ผ่านทาง FB และ IG

